

A NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
MUNKAVÉDELMI ÉS MUNKAÜGYI IGAZGATÓSÁGA

2013. ÉVI ORSZÁGOS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSI TERVE

a fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei
tervezett ellenőrzéseinek végrehajtásához

1. Jogszabályi háttér

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 91. § (1)-(2) bekezdése, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet 6/A. §-a.

Az ellenőrzési terv alapvető iránya a vállalkozói adminisztratív költségek csökkentésére irányuló, Egyszerű Állam című középtávú kormányzati program egyes feladatainak módosításáról szóló 1416/2012. (X. 1.) Korm. határozatban foglaltak érvényre juttatásán alapul.

Az ellenőrzési tervben rögzítettek a 2013. évre - a fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerveinek - tervezett ellenőrzéseire vonatkoznak.

2. Az ellenőrzési terv célja

Az ellenőrzési terv fő célja, hogy egységes követelményrendszert alkotva, kiszámítható, tárgyyszerű alapot adjon a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervek 2013. évi tervezett ellenőrzéseikhez. Az eljárások során juttassák érvényre az Egyszerű Állam középtávú kormányzati programban foglalt alapelveket oly módon is, hogy a vizsgálatokat gyorsan, a Ket. szerinti eljárási határidők betartásával folytatják le.

Stratégiai cél annak elősegítése, hogy a munkavállalók alapvető jogai érvényesüljenek, rendelkezzenek rendezett jogviszonnnyal, csökkenjen a jogkövető vállalkozások versenyhátránya, és ez segítse a munkahelyek megtartását, illetve az új, legális (adózó) munkahelyek létesítését, továbbá az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények valósuljanak meg.

A stratégiai célkitűzés teljesítése érdekében a szakmai irányító szerv a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81/A. § (1) és (2) bekezdése, illetve a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (a továbbiakban Met.) 2/A. § -a alapján kidolgozza és közzéteszi a hatósági ellenőrzés mennyiségi és minőségi követelményeit rögzítő ellenőrzési irányelvet.

3. Az ellenőrzés eszközei, típusai

A fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei az Mvt. 81. § (1) bekezdése, illetve a Met. 2. § (1) bekezdése felhatalmazása alapján jogosultak eljárni, a Ket. VI. és VI/A. fejezetei betartásával. A hatósági ellenőrzés eszközei: helyszíni ellenőrzés, illetve adatbázis lekérdezés, adatszolgáltatás, iratbekérés, a munkáltató kötelezése a megjelölt munkavédelmi követelmények teljesítéséről szóló tájékoztatásra.

Az ellenőrzés hatáskörét az Mvt. és a Met biztosítja. Az ellenőrzések hatékonysága érdekében az ellenőrzések előzetes bejelentéshez nem kötöttek, valamennyi tárgykörben hivatalból indulnak.

A hatósági ellenőrzés típusai:

Célvizsgálat:

Olyan ellenőrzés, ami konkrét ellenőrzési célra irányul (pl.: foglalkoztatás jogszerűségének munkaügyi vagy egy tevékenységnek a munkavédelmi szempontú vizsgálata egy nemzetgazdasági ágazatban) és nem öleli fel az Mvt. 81. § (4) bekezdésében, illetve a Met. 3. § (1) bekezdésében felsorolt összes ellenőrzési tárgykört. Módszerét illetően pontellenőrzésnek tekintendő.

Akcióellenőrzés:

Olyan ellenőrzés, ami konkrét ellenőrzési célra irányul és nem öleli fel az Mvt. 81. § (4) bekezdésében, illetve a Met. 3. § (1) bekezdésében felsorolt összes ellenőrzési tárgykört. Módszerét illetően pontellenőrzésnek tekintendő.

Komplex ellenőrzés:

- Munkavédelmi szakterület esetében: az olyan ellenőrzés, amely magában foglalja a Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság iránymutatása szerint a munkáltatók általános munkavédelmi feladatainak vizsgálatát.
- Munkaügyi szakterület esetében: az olyan ellenőrzés, ami felöleli a Met. 3. § (1) bekezdésében nevesített ellenőrzési tárgykörök összességét, illetőleg a foglalkoztatás sajátosságai szerint azok többségét. Módszerét tekintve folyamatellenőrzésként hajtható végre. A komplex ellenőrzésnek minden esetben része a foglalkoztatási szabályok [Met. 3. § (1) bekezdés a)-b) pont], a munka- és pihenőidő nyilvántartás szabályainak [Met. 3. § (1) bekezdés f) pont], ezzel összefüggésben a munkabérre vonatkozó szabályoknak [Met. 3. § (1) bekezdés g) pont] a vizsgálata.

Előre bejelentett ellenőrzés: a munkavédelmi szakterület esetében az ellenőrzést megelőzően egy hónappal történő kiértesítés alapján, több felügyelő által végzett helyszíni ellenőrzés a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Főigazgatójának 3/2012. (VIII. 14.) NMH utasítása szerinti tartalommal.

Közérdekű bejelentés, panasz vizsgálata: a bejelentés (panasz) valamennyi, a felügyelőség hatáskörébe tartozó kérdésre ki kell terjednie. A bejelentés, panasz kapcsán, ha az átfogóbb jogsértésre utal, ki kell terjednie a komplex ellenőrzés alatt nevesített minimális szakmai tartalomra.

Utóellenőrzés: a jogerős döntésben foglaltak végrehajtásának vizsgálata, különös tekintettel a munkavállalók életét, testi épségét közvetlenül vagy súlyosan veszélyeztető körülmények, illetve a bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása esetén.

4. Az ellenőrzés tárgya

- Munkavédelem

a) 2013. II. félév: Emelőgépek üzemeltetésének ellenőrzése

- *A célvizsgálat indokolása:* Az emelőgépek üzemeltetésének ellenőrzését az indokolja, hogy 2012-ben az eddig beérkezett azonnali jelentések alapján megállapíthatóan, szabálytalan emelőgép üzemeltetéssel, teheremeléssel, anyagmozgatással kapcsolatban 5 halálos és 12 súlyos (csonkolásos, életveszélyes) kiemeltelű munkabalesetet jelentettek be.
- *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhely (vonatkozó jogszabály):* A 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat, továbbá az adott géptípusra, munkaeszközökre, valamint a felülvizsgálatokra vonatkozó szabványok.
- *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A célvizsgálat időtartama alatt felügyelőnként 10 munkáltató.
- Az ellenőrzések döntően a tartalmi szempontok vizsgálatára terjedjenek ki, a jogszabályokban előírt dokumentációk vizsgálatát konkrét hiányosságok feltárása esetén indokolt elvégezni.

b) 2013. május-június: Biológiai kóroki tényezők kockázatával járó tevékenységek célvizsgálata

- *A célvizsgálat indokolása:* Magyarországon a biológiai kóroki tényezők (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott megbetegedések az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adják. A legutóbbi lezárt évben, 2011. évben a kóroki tényezők fő csoportjai szerint - az elmúlt évektől eltérően - leggyakrabban a biológiai kóroki tényezők által okozott megbetegedések fordultak elő.
- *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhely (vonatkozó jogszabály):* A biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet.
- *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* a célvizsgálat két hónapja alatt felügyelőnként 6 munkáltató.
- Az ellenőrzések a biológiai kóroki tényezőkkel összefüggő munkakörülmények vizsgálatára terjedjenek ki.

c) 2013. szeptember-október: Villamosság biztonságának célvizsgálata

- *A célvizsgálat indokolása:* A 2012. évben a hatósági ellenőrzési terv elkészítésének időpontjáig 2 halálos és 5 életveszélyes munkabaleset történt áramütés, illetve villamos munkavégzés következtében.

- *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhelyek (vonatkozó jogszabályok):* 2007. évi LXXXVI. törvény (a villamos energiáról), 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet (a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről), 122/2004. (X. 15.) GKM rendelet (a villamosmű biztonsági övezetéről), 72/2003. (X. 29.) GKM rendelet (a Feszültség Alatti Munkavégzés Biztonsági Szabályzatának kiadásáról). *Szabványok:* MSZ 1585:2012 szabvány (Villamos berendezések üzemeltetése.), MSZ 2364 szabványsorozat (Épületek villamos berendezéseinek létesítése.), MSZ HD 60364 szabványsorozat (Épületek villamos berendezéseinek létesítése. Kisfeszültségű villamos berendezések.), MSZ EN 60204 szabványsorozat (Gépi berendezések biztonsága. Gépek villamos szerkezetei.), MSZ 1600 szabványsorozat (Létesítési biztonsági szabályzat 1000 V-nál nem nagyobb feszültségű erősáramú villamos berendezések számára.)
 - *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A célvizsgálat időtartama alatt felügyelőnként 5 munkáltató.
 - Az ellenőrzések döntően a tartalmi szempontok vizsgálatára terjedjenek ki, a jogszabályokban előírt dokumentációk vizsgálatát konkrét hiányosságok feltárása esetén indokolt elvégezni
- d) 2013. nyár: Hőségriasztástól függően rendkívüli időjárás körülmények miatti akcióellenőrzés
- *Az akcióellenőrzés indokolása:* A hőségriasztás idején a munkavállalók megterhelése, illetve igénybevétele jelentősen megnő, amely egészségüket és biztonságukat fokozottan fenyegeti (pl.: a balesetek, a hőártalom kockázata megemelkedik).
 - *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhelyek (vonatkozó jogszabályok):* Mvt. 33-34. §, a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet 7. §-a és 2. sz. melléklete, az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet 4. számú mellékletének 7. és 18.3.a) pontjai.
 - *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A hőségriasztás időtartamától függően az akcióellenőrzés megkezdésekor kerül meghatározásra.
 - Az ellenőrzések döntően a kedvezőtlen klímakörnyezetben végzett munkavégzés körülményeinek vizsgálatára terjedjenek ki, a jogszabályokban előírt dokumentációk vizsgálatát konkrét hiányosságok feltárása esetén indokolt elvégezni.

e) 2013. II. félév: Bányászat munkaegészségügyi célvizsgálata társhatósággal egyeztetve

- *A célvizsgálat indokolása:* A bányászati tevékenység során számos egészségkárosító kockázattal, baleseti veszélyforrással, illetve esetenként előre nem látható veszélyek megjelenésével is számolni kell. Az Mvt. 86. § (1) bekezdés d) pontja a munkavédelmi hatóság jogkörébe utalja a bányafelügyelet tekintetében a munkaegészségügyi feladatok ellátását. A munkavédelmi hatóság a korábbi évek közös ellenőrzési gyakorlatának megfelelően - egyeztetett szempontrendszer alapján - végzi el a célvizsgálatot a Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal (MBFH), illetve a bányakapitányságokkal együtt.
- *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhelyek (vonatkozó jogszabály):* Az Mvt. és végrehajtási rendeletei, az egyes munkahelyi kóroki tényezőkre vonatkozó külön jogszabályok.
- *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A célvizsgálat keretében ellenőrzött munkáltatók száma az MBFH-val történő egyeztetés során az ellenőrzés megkezdését megelőzően kerül meghatározásra.
- Az ellenőrzések döntően az egyes munkahelyi kóroki tényezőkkel összefüggő munkakörülmények vizsgálatára terjedjenek ki, a jogszabályokban előírt dokumentációk vizsgálatát konkrét hiányosságok feltárása esetén indokolt elvégezni.

A b), c) és e) pontokban megjelölt célvizsgálatok lebonyolításához a szakmai irányító szerv „vizsgálati szempontokat” bocsát a munkavédelmi felügyelőségek rendelkezésére.

Az a)-e) pontokban megjelölt munkavédelmi előírásokon túl a legfontosabb, munkavédelmet érintő nemzeti joganyagok felsorolása elérhető a www.munka.hu weboldalon a munkavédelmi és munkaügyi tevékenység menüpontban a jogszabályok almenüben.

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval vagy a 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettség megvalósításáért felelős személlyel vagy szervezettel szemben.

A szakmai irányító szerv vezetője a munkavédelmet érintő változások, rendkívüli események vagy körülmények miatt (pl. súlyos munkabalesetek növekedése, a munkabaleseti és foglalkozási megbetegedések statisztikai trend változása, egyes ágazatokban bekövetkező kedvezőtlen változások, extrém időjárási körülmények, jogszabályváltozás, stb.) az ellenőrzési terven felül akcióellenőrzést rendelhet el.

- Munkaügy

a) 2013. március-április: szolgáltatást támogató tevékenységet ellátók céll ellenőrzése

- *A célvizsgálat indokolása:* Az elmúlt időszakban célzott ellenőrzéssel nem érintett tevékenységek vizsgálata, annak érdekében, hogy a munkaügyi hatóság a munkáltatók minél szélesebb körének munkaügyi tevékenységéről reprezentatív adatokat szerezzen.

- *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhely (vonatkozó jogszabály):* A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, valamint a Met. 3. § (1) bekezdésében nevesített ellenőrzési tárgykörökhöz rendelt anyagi jogszabályok.
 - *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A célvizsgálat megkezdésekor kerül meghatározásra amennyiben a humán és anyagi források felhasználhatóságára vonatkozóan pontosabb adatok állnak rendelkezésre.
 - Az ellenőrzések mind tartalmi mind formai szempontok vizsgálatára kiterjedjenek.
- b) 2013. június-július: a munkavállalók jogviszonyának rendezettsége érdekében a foglalkoztatására vonatkozó szabályok érvényre juttatására irányuló akcióellenőrzés
- *Az akcióellenőrzés indokolása:* A munkavállalók alapvető jogai érvényesülésének elősegítése, illetve a tisztességes, jogkövető vállalkozások versenyhátrányának csökkentése.
 - *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhely (vonatkozó jogszabály):* A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, valamint a Met. 3. § (1) bekezdésében nevesített ellenőrzési tárgykörökhöz rendelt anyagi jogszabályok.
 - *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* Az akcióellenőrzés megkezdésekor kerül meghatározásra amennyiben a humán és anyagi források felhasználhatóságára vonatkozóan pontosabb adatok állnak rendelkezésre.
 - Az ellenőrzések mind tartalmi mind formai szempontok vizsgálatára kiterjedjenek.
- c) 2013. október-november: munkaidő-pihenőidő szabályainak célellenőrzése, különösen a kereskedelmi szektorban
- *A célvizsgálat indokolása:* A munkaidő-pihenőidő szabályainak célellenőrzése a 2012. évi I. törvény gyakorlati érvényesülésének vizsgálata érdekében.
 - *Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabályhely (vonatkozó jogszabály):* A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, valamint a Met. 3. § (1) bekezdésében nevesített ellenőrzési tárgykörökhöz rendelt anyagi jogszabályok.
 - *A lefolytatni tervezett ellenőrzések száma:* A célvizsgálat megkezdésekor kerül meghatározásra amennyiben a humán és anyagi források felhasználhatóságára vonatkozóan pontosabb adatok állnak rendelkezésre.
 - Az ellenőrzések mind tartalmi mind formai szempontok vizsgálatára kiterjedjenek.

A legfontosabb, munkaügyi tárgyú jogszabályok elérhetőek a www.munka.hu weboldalon a munkavédelmi és munkaügyi tevékenységeken belül a jogszabályok menüpontban.

A kötelezően alkalmazandó munkaügyi bírságok eseteit a Met. 6/A §-a tartalmazza. A munkaügyi bírság összege harmincezertől húszmillió forintig terjedhet.

5. A területi ellenőrzési terv tartalma és végrehajtása

A fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei a tervezett ellenőrzéseik végrehajtásához ellenőrzési tervet készítenek. Az ellenőrzési terv formai és tartalmi követelményeire a Ket. 91. § előírásai az irányadóak. Ennek figyelembe vételével az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell:

- az ellenőrzés tárgyát,
- az ellenőrzési időszakot,
- az ellenőrzések ütemezését, (különösen határidő; időtartam; összefoglaló jelentés határideje),
- a hatóság vezetője által meghatározott egyéb adatokat.

Az ellenőrzési időszakban lefolytatott hatósági ellenőrzések végrehajtásáról, a levont következtetésekről a hatóság vezetője ellenőrzési jelentést készít, figyelemmel a szakmai irányító szerv által meghatározott adatszolgáltatási eljárási rendre is.